

Pohjois-Savon ELY-keskukselle

LSL 57 ja 57a § aloite väliaikaisesta toimenpidekiellosta

Asia: KIIREINEN toimenpidekieltoaloite hakkuista ja maanmuokkauksesta, jotka heikentävät Vieremän Mammonhaudan Natura-alueen pohjavesien kertymistä muuttamalla pohjavesialueen liian paahteiseksi, vähentäen pohjaveden muodostumista, lisäten ratkaisevasti haihduntaa, lisäten pintavaluntaa muokatulta maalta ja muuttaen muutenkin Natura-alueen lähteisyyttä hankkeella, joka hakkuun toistuvasta laajentamisesta johtuen olisi kuulunut tehdä Natura-vaikutusten arviointina alueelle FI0600019 SCI; http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Suojelualueet/Natura_2000_alueet/MammonhautaRotimojoki%286423%29

Hakijat: Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry ja Iisalmen luonnon ystävien yhdistys ry

Vieremän Mammonhaudan pohjoispuolella valmisteltiin hakkuita aamulla 4.9.2015 monitoimikoneille.

Kuusi Ponsse Oy:n koeajohakkuihin tuomaa monitoimikonetta sijaitsi Kupulanharjulla, linkki:

<http://kansalaisen>. Hakattava paikka kuuluu ilmeisesti Tornator Oyj:lle 925-410-3-80. Hakkuiden

jatkuminen usean vuoden ajan aiheuttaa luontovahinkotutkimustarpeen ja uhkan Mammonhaudan-Rotimojoen luonnonsuojelun ominaispiirteille mm. pohjavesistä riippuvaisten luontotyyppien ja lajien suojelukohteena.

Natura-suojelun perusteena olevien luontotyyppien ominaispiirteet kärsivät jatkuvista hakkuista, kuivattaen ja jatkossa mahdollisesti liettäen suojelualuetta. Muutos kohdistuu mm. sammaliin ja vaateliaimpiin putkilokasveihin ja ennen kaikkea se **muuttaa Natura-alueen suojelun edellytyksiä vähentämällä purkautuvan pohjavesien määrää**. Vesitalous on heikentynyt metsätalouden johdosta, eikä PosELY ole ohjeistanut miten haittoja rajoitettaisiin, hakkuukiertoa kohdennettaisiin tai mitoitettaisiin oikein.

Vaadimme 1) hakkuutoiminnan keskeyttämistä koska Natura-alueen vaikutusalueelta ei ole tehty ratkaisua sallittujen hakkuutoimien laajuuden määrittämisestä ja 2) **Kupulanharju-Mammonkankaan alueelle määritellään ELY-keskuksen toimesta täydentävä muinaismuistoalue**, jonka alueella ei maanmuokkauksella ei saa rikkoa muinaismuistokohteita. Alueelta löytyi uusia kohteita v.2010:

[http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/mjreki/read/asp/r_kohde](http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/mjreki/read/asp/r_kohde_http://www.paikkatietoi) <http://www.paikkatietoi>
[kkuna.det1.aspx?KOHDE_ID=1000017722](http://www.paikkatietoi)

http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/mjreki/read/asp/r_kohde_det1.aspx?KOHDE_ID=1000017724

3) Pyydämme ELY-keskukselta välittömiä selvitystoimia ja ilmoitusta mitä asian korjaamiseksi on tehty.

TARKEMMAT PERUSTELUT

Mammonhaudan suojelualueen **Mammonlähteen vesitalous** on heikentynyt ja häiriintynyt useasti, ilmeisesti myös vesilain vastaisesti, viimeksi 2015 hakkuiden ja yläpuolisen maanmuokkauksen valumien johdosta. Luontoa muuttavan toiminnan edellytyksien arviointi on jäänyt ELY-keskukselta kesken. Mammonlähteestä saa alkunsa jyrkkäreunainen lähdepuro Mammonpuro, koska siihen purkautuu runsaasti Kupulanharju-Mammonkankaasta tulevaa pohjavettä.

Aloitteen tekijöillä on **oikeus lausua aiempien hakkuiden haitankärsijänä, ettei aiheutettaisi peruuttamattomia muutoksia Mammonhaudan-Rotimojoen luonnonsuojelualueen luonnontilaan:**

1. Hakuut eivät perustu luontoselvityksiin, eikä *metsänkättilömoituksessa* ole otettu huomioon maanmuokkauksen ehtoja Kupulanharju-Mammonkankaan pohjavesialueella. Hakuilla mahdollisesti ennakoidaan jatkohyödyntämistä ennen Natura-arviointia. Aluetta koskee myös Ylä-Savon Vesi Oy:n pohjavesihanke ISAVI/48/04.09/2013. Alue on luokiteltu I-luokkaan, kohteena 0892510, pinta-alana 5,1 km². Mammonkankaan muodostumisalueen pinta-alaksi on mainittu 4 km² ja muodostuvan pohjaveden määräksi on arvioitu 4100 m³/d. POSKI-alueen tiedot: 92503 Kupulanharju-Mammonkangas 210 ha; Arvo 3; MaL-luokka 1 ja Poskiluokka 1.

Pohjavesialueen väärävärikuva ja rajaus: <http://www.paikkatietoikkuna>.

<http://www.pohjois-savo.fi/media/liitetiedostot/aluesuunnittelu/kaavat/kaavaselvitykset/psmk/psmk-pohjavesien-suojelun-ja-kiviaineshuollon-yhteensovittaminen-poski-pohjois-savon-loppuraportti.pdf>

2. Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistyksen havaintojen mukaan Mammonhaudassa on liito-oravan pysyvästi asuttamia LSL 49.1 § paikkoja määrittämättä. Viime talvena Mammonhaudan itäkylljellä hakattu osa supisti ja heikensi liito-oravapaikkaa (palsta 925-410-3-67). Välillisesti laajat hakuut heikentävät liito-oravien metsäkätävää eri kylien, kuten Nissilän, Marttisenjärven ja Salahmijärven välillä. Jäljellä olevaa puustoa tulee arvioida tällaisena metsäkätävänä.
3. Väärät hakkuumenettelyt uhkaavat toistua, *suojelualueetta kuivattaen ja vedenlaatua heikentäen*, ellei Mammonhaudan pohjavesien kertymäalueen metsänomistajille kerrota hakkuiden ja maanmuokkauksen rajoittamistarpeesta.
4. Jos alueelle tehdään toimenpiteitä edellisvuosien tapaan, kuivumisesta johtuvat luontovahingot eivät ole ennallistettavissa. Vahingot kohdistuisivat sekä luontotyyppeihin että lajeihin. Tunnetuin uhanalaislaji on **purolaakasammal** *Plagiothecium platyphyllum* Mönk. Tämä lähdepurossa elävä sammal on **vaarantunut, erityissuojeltava ja samalla Suomen vastuulaji**. Fagerstén kirjoittaa

2009: ”Purolaakasammalen uhanalaisuuden syinä ja uhkatekijöinä ovat lähteikköjen hyödyntäminen, lähiympäristöjen ojitukset ja metsänhakuut. Monet äskettäin löydetystä kasvupaikoista ovat viime vuosikymmenellä muuttuneet perusteellisesti ojitusten tai vedenoton vuoksi.” s.205-6.

[https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/38824/Lajikuvaukset_P-R_sivut_194-](https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/38824/Lajikuvaukset_P-R_sivut_194-238.pdf?sequence=8)

[238.pdf?sequence=8](https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/38824/Lajikuvaukset_P-R_sivut_194-238.pdf?sequence=8). Mammonlähde on vanhastaan tunnettu uhanalaisten ja harvinaisten kasvien kasvupaikkana, mutta vaateliaat **maksasammallajit** tunnetaan puutteellisesti.

Kuva: Katja Moisio

Kuopiossa 4.9.2015

Helvi Heinonen-Tanski

puheenjohtaja

P-S:n luonnonsuojelupiiri

Jaana Hiltunen

sihteeri

P-S:n luonnonsuojelupiiri

Iisalmessa 4.9.2015

Jarmo Yliluoma

puheenjohtaja

Iisalmen luonnon ystävien yhdistys

Pertti Kaarakainen

taloudenhoitaja

Iisalmen luonnon ystävien yhdistys